

7 / 168 / 10080

שמיני
7

Paršat Tazria
29. adar II 5768
začátek šabatu: 19:21
konec šabatu: 20:30
Šabat haChodeš

tfilin 5:20 | východ slunce 6:29 | šma 8:41 | první mincha 13:37 | škia 19:40 | hvězdy 20:13

Tazria v číslech

27. paraša v Tóře (z 54) a 4. v knize Vajikra (z 10) obsahuje 9 „paršiot“, 5 otevřené, 4 zavřené skládá se z 67 vět, 1010 slov a 3667 písmen obsahuje 7 micvot, 5 příkazů a 2 zákazy

Zajímavost týdne

Holoubci a hrdlíčky jsou jediní zástupci ptačí říše, kteří jsou způsobilí k chrámové oběti.

V rubrice MA RABU MAASECHA HAŠEM KULAM BECHOCHMA ASITA (Jak jsou mnohá Tvá stvoření, Bože, všechna jsi učinil moudře) portál OU.org uvádí:

- holubi jsou si po celý život věrní, on i ona se střídá při sezení na vejcích, on obvykle přes den, ona v noci
- holubi produkují zvláštní tvarohovitou tekutinu („ptačí mléko“), kterou krmí svá mláďata první týden. Proto bylo vždy zakázáno jíst holuby s mlékem (jako kdyby byli savci).
- každý holub má asi 1000 pírů, mávne křídly desetkrát za vteřinu a dokáže udržet při letu srdeční frekvenci 600 tepů za minutu po dobu šestnácti hodin bez oddychu
- holub má úžasnou obrazovou paměť, s přehledem zvládne přes 300 orientačních bodů
- výborný zrak registruje i ultrafialové světlo
- holub je jediný pták, který umí srkat (nasávat) vodu, aniž by při jejím polykání musel zaklánět hlavu
- slovo „holub“ (JONA) se v Tóře opakuje patnáctkrát (u Noacha, při obětech) a v Tanachu ještě třicetkrát. Z toho osmáctkrát ale jde o proroka Jonáše (JONA).

Alijot v kostce

Kohen: Poporodní příkazy a povinnosti. Nečistota po narození chlapce (7+33 dny) a dívky (14+66 dní). Příkaz obřizky. Oběť rodičky. Zákony o *mecora* na kůži.

Levi: Kontrola podezřelých postižených *mecora*. Stará *mecora*.

Šliši: Vředovitá *mecora*.

Revií: *Mecora* ve spálenině.

Chamiš: *Mecora* na vlasaté části hlavy (včetně vousů).

Šiši: *Mecora* na pleši. Jak se má chovat postižený *mecora*. Kde se smí „malomocný“ zdržovat. *Mecora* postihující látku či kůži oděvu.

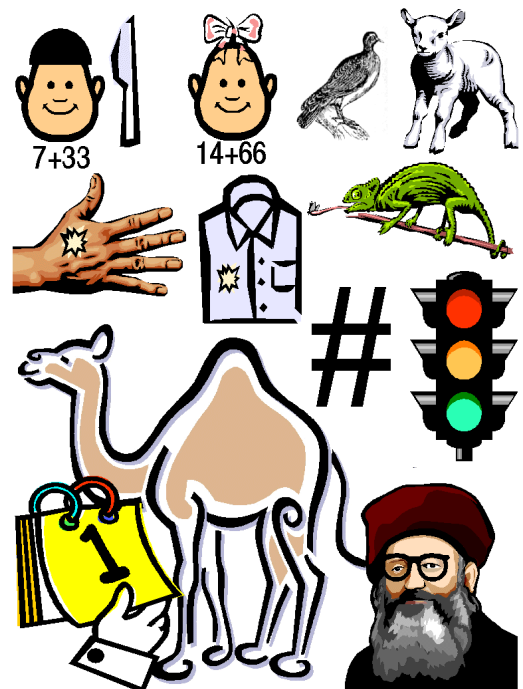
Švií: Ohledání postiženého oděvu. Zničení oděvu napadeného *mecora*.

Maftir (z druhého svitku: 2M 20:1-20): Příkaz o ustavení židovského kalendáře, pesachové oběti, macesech a chámeccu.

Haftara (Jechezkel 45:16-46:18): Obnova Chrámu a pesachových obětí.

Vyzkoušejte se

Klíčové pojmy z této paraši jsou začarovány do obrázků. Vaším úkolem je rozkrýt jednotlivá slova.

Dvar Tora

BRIT MILA...

Každý nežidovský zájemce o giur (přestup) musí absolvovat dva důležité kroky - ponoření do mikve a obřízku. Židovští rodiče plodí své potomky ve „svatosti a čistotě“, protože dodržují manželské předpisy a žena chodí pravidelně do mikve. Proto židovští chlapečci musí absolvovat již jen druhý krok k „dokonalosti“ - obřízku.

Zajímavá je jedna gematrická podpora důležitosti příkazu obřízky. Součet písmen slova BRIT je 612. Obřízka tedy vyvažuje zbylých 612 příkazů Tóry.

Rav Sacks: Covenant and Conversation

Lékařský pokrok, jako například možnost umělého oplodnění, otevřel celý balík etických a právních otázek. Jednou z nejznámějších je tato: Pokud se žena rozhodne přijmout oplodněné vajíčko jiné ženy, které ve své děloze donosí a porodí dítě, kdo je matkou? Dárkyně oplodněného vajíčka dodala veškerou genetickou informaci. Rodička plod vyživovala, umožnila mu vyrůst a narodit se. Lépe řečeno ho na účet vlastních porodních bolestí přivedla na svět. Z hlediska možností zákona tedy matkou může být genetická matka nebo rodička. Nebo můžeme říct, že dítě plnohodnotnou matku „nemá“. Nebo má dvě. Anebo se nerozhodneme a bude brát v potaz všechny výše uvedené možnosti.

Jednou z prvních halachických autorit, která se touto otázkou zabývala byl rabi Šlomo Goren (1917-1994), který byl od roku 1948 vrchním rabínem Cahalu a v letech 1972-1983 vrchním rabínem Izraele. Podle jeho názoru je mateřství čistě genetickou záležitostí. Rozhodující je početí, ne porod. Jedním z jeho argumentů byla úvodní věta dnešní sidry: „Bůh hovořil k Mošemu, aby řekl synům Izraele. Když žena počne a porodí chlapce...“

Slovo „počne“ (TAZRJA) je podle mnohých komentátorů nadbytečné. Vždyť tématem naší sidry je rituální nečistota ženy počínající porodem, ne početím. Podle rabi Gorena užívá Tóra výrazu „počne“, aby jsme se dozvěděli, že početí, splnutí vajíčka se spermií, určuje mateřství. Proto, je-li dárce židovka, je i dítě Židem. Na rodiče v tomto ohledu nezáleží.

Jiné autority nesouhlasí. Vztah mezi rodičkou a plodem je dynamický. Rodička není pouhým inkubátorem, ale zásadním způsobem se podílí na vývoji plodu.

Podobnou, ale starší otázkou bylo téma transplantací. Kdo má vlastnický nárok na darovaný orgán? Dárce nebo příjemce? V tomto případě se autority řídili precedentem biblického příkazu ORLA. (Tento příkaz nařizuje nejíst plody stromů po dobu prvních tří let od jeho vysazení). Pokud na starý strom naroubujete nový štěp, tak štěp přijme právní statut příjemce a pravidla o ORLA se na něj nevztahují. Stejně je tomu v případě dárce orgánu, kdy darovaná tkáň splyne v jeden celek s příjemcem. Z této logiky by vyplývalo, že embryo vsazené do těla matky – rodičky, „patří“ rodičce i podle židovského práva.

(Přirozeně existuje rozdíl mezi transplantací a implantací, mezi plodem a orgánem. Orgán nemá vlastní identitu, plod ano. Plod se porodem oddělí od matky a stane se samostatnou lidskou bytostí. Dokonce ani v děloze plod nesroste s matkou a zůstává samostatným biologickým systémem. Orgán se, pokud ho příjemce přijme, stává jednoznačně součástí nového těla. Halacha řeší otázku, je-li v případě klasického (přirozeného) těhotenství plod „částí matčina těla“. Pokud by tomu tak bylo, tak by uměle vložený plod přijímal identitu ženy, do jejíž dělohy byl vsazen. Pokud ne, tak by si zachoval svou původní identitu. Řešení není na rozdíl od roubování a transplantací zcela jasné, proto zůstává i otázka mateřství otevřená.)

Někteří rabini se odvolávají na midraš, který se věnuje příběhu manželky praotce Jákova. Podle Jonatánova Targumu po porodu šestého syna Lea opět otěhotněla. A její sestra Ráchel také. A stal se zázrak a došlo k záměně právě počatých plodů. Lea porodila dceru – Dinu – a Ráchel svého prvního syna – Josefa. S odvoláním na tento midraš nacházíme druhý důvod považovat porod, ne početí za rozhodující pro určení mateřství.

Stoupenci genetického pohledu přirozeně namítají, že zázraky nemohou sloužit jako precedens a otázka zůstává. A protože neexistuje jednoznačná odpověď, respektují současně rabínské autority obě možnosti.

Od Mendelových objevů v devatenáctém století, přes Crickovo a Watsonsovo objevení DNA po rozkódování lidského genomu zaznamenala medicína neuvěřitelný pokrok. V únoru 2001 vědci oznámili, že lidský genom čítá jen necelých třicet tisíc, ne původně předpokládaných více než sto tisíc genů (Datově se genom se vejde na jedno klasické CD). Toto poměrně překvapivé zjištění vedlo vědce k poznání, že lidské geny prostě nemohou nést veškerou odpovědnost za rozmanitost lidského jednání. Jinými slovy je jednoznačné, že nás spoluvytváří i okolí, ve kterém žijeme.

Vrozené a získané tak spoluvytváří komplex, kterému ani současná věda stále plně nerozumí, ale přesto svým způsobem píše nový komentář k starobylé větě naší paraši.

„Když žena počne a porodí.“ Početí (genetická výbava) a těhotenství (vliv okolí) mají společně podíl na zformování nového lidského jedince. Existují dva aspekty mateřství. Moderní tak věda odkrývá nové vrstvy stále aktuálního Božího slova.

NEZAPOMEŇTE, že nejdůležitějším pesachovým příkazem není vypucovaný byt zabalený do alobalu, ale dobře připravený, zajímavý a inspirativní seder, který zaujme dospělé a bude bavit děti.